

– REGIONALVALG 2025, POLITISK NOTAT:

Et nært sundhedsvæsen

Et godt og tillidsfuldt samarbejde mellem det offentlige og private er en forudsætning for at indfri sundhedsreformens potentialer. Herunder med varige, nære sundhedstilbud, styrket indsats for hjemmebehandling og skræddersyede tilbud til patienter med kroniske sygdomme

Et sundhedsvæsen for alle

Den nye sundhedsreform er under implementering, og der begynder gradvist at tegne sig et billede af, hvordan fremtidens sundhedsvæsen skal håndtere de demografiske udfordringer med udsigten til en stigende gruppe af ældre patienter med kroniske sygdomme og/eller multisygdomme.

Fra 2026 vil de nye sundhedsråd være på plads – og med dem følger et stort politisk ansvar for, at de nære sundhedstilbud og udmøntningen af blandt andet kronikerpakkerne er tilpasset de lokale forebyggelses- og behandlingsbehov, så borgerne får mest sundhed for pengene.

Hvis det skal lykkes at skabe et nært sundhedsvæsen, som kan imødekomme patienternes behov, er der behov, at alle relevante aktører på sundhedsområdet tager del i løsningerne.

Derfor er der behov for et at skabe rammerne for et godt og tillidsfuldt offentlig-privat samarbejde, så sundhedsrådene kan udnytte synergiene fra begge sektorer til patienternes bedste. Det forventer patienterne.¹

Sundhedsrådene som motor for offentlig-privat samarbejde

I den nye sundhedsstruktur placeres der et stort ansvar hos de 17 sundhedsråd, som blandt andet skal realisere visionerne om at skabe et velfungerende, nært sundhedsvæsen gennem de såkaldte nærsundhedsplaner. Blandt andet får sundhedsrådene til opgave at sikre et sammenhængende, almenmedicinsk tilbud samt udmøntningen af kronikerpakkerne ved at sikre relevante, lokale sundhedstilbud til de omfattede kronikergrupper.

Dette store ansvar giver samtidig sundhedsrådene mulighed for at være motor for nye og innovative samarbejder mellem offentlige og private aktører, hvor fokus ikke er på, hvorvidt det offentlige eller private skal løse opgaven, men derimod, hvordan opgaven løses bedst. Derfor opfordrer Dansk Erhverv sundhedsrådene til at skabe rammerne for et gennemsigtigt og tillidsfuldt samarbejde med private aktører

Dette er særligt afgørende i drøftelser om økonomi, så der skabes lige vilkår for prissætning af opgaver. Dette gælder f.eks. ved etablering af almenmedicinske tilbud, så regionerne ikke opretter egne klinikker uden foregående dialog med private aktører.

Derudover opfordrer vi sundhedsrådene til indgå større rammeaftaler med et flerårigt økonomisk sigte, da det vil give de private aktører den nødvendige sikkerhed for at kunne investere i storskalaløsninger, som vil komme flere patientgrupper til gode. Dette kan for eksempel være i forbindelse med etablering af sundhedshuse og/eller skræddersyede tilbud målrettet kronikergrupper.

Tre oplagte samarbejdsområder

Nærværende notat fremhæver tre konkrete samarbejdsområder, hvor private aktører kan bidrage til at realisere sundhedsreformens visioner:

Varige, nære sundhedstilbud

- Som en del af nærsundhedsplanerne, bør regionerne/sundhedsrådene fremmemålsætningen om stigende anvendelse nye samarbejdsformer med private aktører. Dette kan både være i de almenmedicinske tilbud, men også ved at udbyde private sundhedscentre, der kan samle flere ydelser som almen praksis, fysioterapi, psykologi, diætister, ergoterapeuter mv. under samme center. Modellen kendes fra Sverige, hvor der er positive erfaringer inddragelse af private sundhedscentre, som en del af det nære sundhedsvæsen.

¹ [Bred opbakning til øget brug af privathospitaler for at sænke ventetider](#)

Styrket indsats for hjemmebehandling

- Som en del af arbejdet med etablering af hjemmebehandlingsteams, bør sundhedsrådene skabe rammerne for, at private aktører kan bidrage til at løse denne opgave på lige vilkår med regionerne. Sundhedsrådenes tilrettelæggelse af hjemmebehandlingsteams bør derfor tage udgangspunkt eksisterende erfaringer fra offentlig-privat samarbejde, som det blandt andet er set på Sjællands Universitetshospital Nykøbing Falster med projektet AcuCare.²

Skræddersyede tilbud til patienter med kroniske sygdomme

- Som en del af arbejdet med udmøntningen af kronikerpakkerne, bør sundhedsrådene samarbejde med private aktører om udarbejdelse af målrettede tilbud til patienter med kroniske sygdomme. Af konkrete eksempler kunne være vederlagsfri træningstilbud og/eller vederlagsfri tandrensninger hos tandlæger/tandplejer til bestemte kronikergrupper, som for eksempel gigtpatienter eller diabetikere, for hvem disse typer af behandlinger kan have en forebyggende eller lindrende effekt.

Ulighed og borgernær sundhed - Med etableringen af den nye Region Østdanmark,

Kommende superregion har stor ulighed i sundhed

Den nye superregion Region Østdanmark får en stor opgave med at sikre den borgernære sundhed i nogle af de geografiske områder, som er mest udfordret i forhold til sygdomsbyrde, demografisk udvikling og ikke mindst antallet af sundhedsfaglige pr. borger.

Dette gælder primært for den nuværende Region Sjælland, hvor særligt Vestsjælland- og Lolland og Guldborgsund, der er voldsomt udfordret med stor mangel på sundhedsfagligt personale, en aldrende befolkning og en stigning i patienter med en eller flere kroniske sygdomme.³ Et helt konkret eksempel er Odsherred Kommune, hvor der er 8257 patienter med kroniske sygdomme⁴, hvilket svarer til ¼ af kommunens indbyggere.⁵

Hvis den voldsomme ulighed i sundhed skal nedbringes i den nye Region Østdanmark, vil det derfor kræve en samlet indsats med inddragelse af både offentlige og private aktører. Her er en afgørende forudsætning, at der skabes et fælles datagrundlag, som afdækker patienternes lokale behov og dermed kan bidrage til at sikre mest sundhed for pengene.

Nærhed i sundhed kræver bedre adgang og frit valg

En forudsætning for at begrænse ulighed i sundhed er, at patienterne både forebyggelses- og behandlingstilbud rykker tættere på borgerne. Dette gælder både i forhold til stigende anvendelse af hjemmebehandling og adgang til specialister, enten i det almenmedicinske tilbud eller via for eksempel udekørende funktioner.

Samtidig er patienternes behov forskellige, hvilket blot kommer yderligere til syne i geografiske områder med en stor andel af patienter med kroniske sygdomme. Nogle patienter foretrækker f.eks. fremmøde med på klinikker, mens andre patientgrupper i stigende grad foretrækker hjemmebehandling eller har taget digitale konsultationer til sig.⁶ Et overskyggende kvalitativt behov for patienter og pårørende er dog det frie valg.⁷ Derfor bør fremtidens nære sundhedstilbud i høj grad basere sig på flere valgmuligheder, så patienterne i yderområderne kan vælge de tilbud, der passer til deres behov.

Tre oplagte samarbejdsområder

² [AcuCare - Region Sjælland - Vi er til for dig](#)

³ [Sundhedsstrukturkommissionens rapport](#) Side 124-130

⁴ [Dokumentvisning](#)

⁵ [befolkning-jf-indenrigsministeriet.pdf](#)

⁶ [4 ud af 10 danskere vil holde online videokonsultationer med lægen i de kommende år](#)

⁷ [O1Kortlægning af udvikling i praksisformer i almen praksis - august 2023.pdf](#) side 70

Nærværende notat fremhæver tre konkrete samarbejdsområder, hvor private aktører kan bidrage til at styrke de borgernære sundhedstilbud og reducere ulighed i sundhed i Region Østjylland:

Samarbejde om kortlægning af behandlingsbehov

- Regionerne bør sikre et fælles datagrundlag og tilrettelægge fremtidens nære sundhedstilbud i samarbejde med de aktører, der i øjeblikket sikrer behandling i yderområder. Det gælder for eksempel private aktører i almen praksis, tandlægeklinikker, fysioterapeuter og øvrige private sundhedsaktører, som i forvejen er til stede i yderområderne og derfor kender patienterne og deres konkrete behandlingsbehov.

Stærke almenmedicinske tilbud

- Regionerne bør sikre en bred vifte af klinikformer, hvor behandlerne tilpasses efter de lokale forhold. Et konkret eksempel på dette er i Nordic Medicares lægeklinik i Nakskov, hvor virksomheden har ansat en speciallæge i anæstesi, som er lykkedes med at nedbringe patienternes forbrug af smertestillende medicin. På trods af modellens succes, skal klinikken alligevel søge om dispensation for at få lov til, at lægen kan fortsætte sit virke.

Innovative samarbejder med private aktører

- Regionerne bør samarbejde med private aktører om at fremhæve innovative tilbud, der kan bidrage til at nedbringe behandlingsbyrden og sikre hurtigere adgang til diagnosticering og/eller behandling hos specialister. Et eksempel på et innovativt samarbejde er Danske Regioners pilotprojekt med optikerbutikker om hurtigere opsporing af patienter med øjenssygdommen våd AMD⁸

Finansiering og rammevilkår

Finansiering af de respektive tiltag kan finde sted indenfor sundhedsreformens allerede fastsatte ramme.

⁸ regioner.dk/top23/services/top23-nyheder/optikerbutikker-skal-hjaelpe-sygehusene-med-at-screene-patienter/